

Kotzer - Reaping**Rambam Hilchot Shabbat 8; 3**

One who reaps the amount of a date is chayav, and uprooting is a toleda of reaping. Anyone who removes anything from the place where it grows is chayav because of [the Av melacha of] kotzer. Therefore if there is moss growing on rocks or cuscuta (a parasitic plant) growing on shrubs, or grass that is growing on top of a barrel, someone who uproots these things is chayav, since this is the place that it grows. But someone who uproots something from a flowerpot without any holes is patur, since this is not the place of growing. A flower pot which has a hole the size of a small root is considered connected to the ground and one who uproots something from it is chayav.

רמב"ם הלכות שבת פרק ח: ג
 הקוצר כגרוגרת חייב, ותולש תולדת קוצר הוא, וכל העוקר דבר מגידולי חייב משום קוצר, לפיכך צרור שעלו בו עשבים וכשות שעלה בסנה ועשבים שצמחו על גב החבית, התולש מהן חייב שזה הוא מקום גידולן, אבל התולש מעציץ שאינו נקוב פטור מפני שאין זה מקום גידולן, ועציץ נקוב בכדי שורש קטן הרי הוא כארץ והתולש ממנו חייב.

Mishna Brura 336; 24

It seems from the Talmud that, even if the grass is long, the person is walking barefoot, and the grass will get caught between their toes, it is still permitted to walk through it, since it is not *p'sik reisha* that the grass will be uprooted. Therefore, even if the grass does get pulled out, it is still not forbidden to walk on it, provided that you don't intend to pluck grass. Nevertheless, if someone finds grass on their feet, between their toes, or on their shoes they must be careful not to remove it with their hands, since it is *muktze* as it was still connected to the ground when Shabbat began.

משנה ברורה סימן שלו ס"ק כד
 בין לחים וכו' - ומשמע בגמרא שאפילו אם העשבים הם ארוכות והוא הולך יחף שהעשבים רגילים להיות נדבקים בקשרי אצבעותיו אפ"ה מותר דלאו פסיק רישיה הוא שיתלש ולכן אפילו אם יתלש ג"כ אין איסור עליו שהוא אינו מכין לזה. ומ"מ אם לאחר הליכתו מצא שנדבקו עשבים ברגליו בין אצבעותיו או על מנעליו יזהר שלא יסלקם בידי דאסורים בטלטול משום מוקצה דביה"ש היו מחוברים:

Shulchan Aruch 336; 13

It is forbidden to make use of the 'sides' of a tree, but 'sides of the sides' are permitted. Therefore it is forbidden to lean a ladder against the side of a tree, since when a person climbs it they are making use of the side of the tree. But if there is a peg stuck in the side of the tree it is permitted to lean the ladder against that, since the peg is the 'side' and the ladder is 'side of the side'. If a person sticks a peg in a tree and hangs a basket from it, the peg is the 'side' and the basket is 'side of the side'. [Rama: It is permitted to touch a tree, provided you don't shake it.]

שולחן ערוך אורח חיים סימן שלו: יג
 אסור להשתמש בצדדי האילן, אבל בצדי צדדין מותר. לפיכך אסור לסמוך הסולם לצדי האילן דכי סליק ביה משתמש בצדדין, אבל אם יש יתד תקועה בצדי האילן מותר לסמוך סולם עליו, דהוה לה יתד צדדין, וסולם צדי צדדין. ואם נעץ בו יתד ותולה בו כלכלה, היתד נקרא צדדין והכלכלה כצדי צדדין. הגה: ומותר ליגע באילן, ובלבד שלא ינידנו.

you can find more shabbat source sheets on the web:

www.hilchotshabbat.blogspot.com

Shulchan Aruch 305

One may not ride on any animal, nor lean on it. If a person climbed onto an animal they may get off, because of the prohibition of causing pain to animals. For this reason it is also permitted to remove a load from its back. [Rama: It is forbidden to sit in a carriage that a non-Jew is driving on Shabbat because that is considered making use of animals.]

שולחן ערוך אורח חיים סימן שה
אין רוכבין ע"ג בהמה ולא נתלים עליה. ואם עלה עליה, אפי' במזיד, ירד משום צער ב"ח; ומטעם זה פורקין משאוי שעליה; הגה: ואסור לישב על קרון שהא"י מנהיגו בשבת, משום שמשתמש בהמה.

Mishna Brura 305; 61

One may not ride etc. - This is a Rabbinic decree lest one comes to cut a branch from a tree in order to direct the animal, which would transgress the prohibition of cutting (from a tree) which is a toleda of kotzer.

משנה ברורה סימן שה ס"ק סא
אין רוכבין וכו' - גזירה שמא יחתוך זמורה מן המחובר כדי להנהיגה דחייב ע"ז משום תולש דהוא תולדה דקוצר:

Me'amer - Gathering**Talmud Bavli Shabbat 73b**

Rava says: Someone who gathers salt from a salt mine is chayav because of gathering. Abaye says: Gathering only applies to things that grow from the ground.

תלמוד בבלי מסכת שבת דף עג:
אמר רבא: האי מאן דכניף מילחא ממלחתא - חייב משום מעמר. אביי אמר: אין עימור אלא בגידולי קרקע.

Shulchan Aruch 340; 9

It is forbidden to gather salt from a salt mine, since this is like gathering, and it is also forbidden to gather anything from the place that it grows.

שולחן ערוך אורח חיים סימן שמ: ט
אסור לקבץ מלח ממשרפות המלח, שדומה למעמר, וכן אסור לקבץ כל דבר ממקום גידולו.

Mishna Brura 340; 35

The melacha of me'amer is to gather stalks of wheat. Gathering salt is only forbidden if it is from the salt mine, since this is the place where it 'grows', similar to stalks of wheat in a field. But if the salt was spread somewhere else it is permitted to gather it into a pile.

משנה ברורה סימן שמ ס"ק לה
דמלאכת מעמר הוא לאסוף השבולין וגם הוא כעין זה ודוקא במקום המשרפות ששם הוא מקום גידולו של המלח דומי תבלין שבשדה אבל אם נתפזר במקום אחר מותר לקבצן למקום אחד:

Mishna Brura 340; 37

Where it grows - Including fruits, vegetables, wood, grasses or anything that grows from the ground. For any of these one is chayav, when gathering them from the place that they grow, which is the melacha of me'amer.

משנה ברורה סימן שמ ס"ק לז
כל דבר - היינו פירות וירקות ועצים ועשבים וכל דבר הגדל מן הקרקע ובזה חייבא נמי איכא כשמקבצן במקום גידולן דזהו מלאכת מעמר גופא.

you can find more shabbat source sheets on the web:

www.hilchotshabbat.blogspot.com

Dash (Threshing) - דָּשׁ**Rambam Hilchot Shabbat 8; 7**

Someone who threshes the amount of a *grogeres* (fig) is chayav. Threshing only applies to things that grow in the ground. Mefarek (unloading) is a toleda of threshing. Someone who milks a cow is chayav for mefarek. Similarly someone who wounds an animal that has skin is chayav because of mefarek if blood comes out of the wound, but if they didn't intend to hurt the animal they are patur, since it is causing damage. They are not chayav unless there is enough blood, or enough milk, to be the size of a *grogeres*.

רמב"ם הלכות שבת פרק ח: ז
הדש כגרוגרת חייב ואין דישה אלא בגדולי קרקע, והמפרק הרי הוא תולדת הדש, החולב את הבהמה חייב משום מפרק וכן החובל בחי שיש לו עור חייב משום מפרק, והוא שיהיה צריך לדם שיצא מן החבורה, אבל אם נתכוון להזיק בלבד פטור מפני שהוא מקלקל, ואינו חייב עד שיהיה בדם או בחלב שהוציא כגרוגרת.

(A *beitza* (egg) is according to R' Chaim Na'eh 57cc and according to the Chazon Ish 100cc. A *grogeres* is a third of this amount)

Talmud Bavli Shabbat 73b

Rav Papa says: Someone who throws a stone at a date palm and knocks down the dates is chayav twice, once for reaping and once for mefarek.

תלמוד בבלי מסכת שבת דף עג:
אמר רב פפא: האי מאן דשדא פיסא לדיקלא ואתר תמרי - חייב שתיים, אחת משום תולש ואחת משום מפרק.

Talmud Bavli Beitza 13b

It is taught in a Mishna. Someone who peels the husk off barley (on Yom Tov) may do so one at a time and eat them. If they peel many at once into their hand they are chayav. Rabbi Elazar says: The same is true on Shabbat.

תלמוד בבלי מסכת ביצה דף יג:
תנן התם: המקלף שעורין מקלף אחת אחת ואוכל, ואם קלף ונתן לתוך ידו - חייב. אמר רבי אלעזר: וכן לשבת.

What is the difference between these two?

Iglei Tal (Dash end of siman 11) explains that something that is normally separated from its outer shell just before eating is not considered *disha*, but something that is normally separated earlier is *disha*.

What is the difference between dosh and Borer? Borer is selecting from a mixture. Dash is separating peels or chaff from the fruit or seed without necessarily sorting the mixture.

you can send any questions to www.askrabbisedley.blogspot.com

you can find more shabbat source sheets on the web:

www.hilchotshabbat.blogspot.com